

Príručka právnych predpisov ochrany práce pre SAV platných ku dňu 1. marca 2017

Obsah

- I. Základné predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
- II. Pracovnoprávne a zdravotnícke predpisy súvisiace s ochranou práce
- III. Bezpečnosť technických zariadení, cestná doprava, stavebníctvo
- IV. Chemické látky a ochrana zdravia pri práci (chemická bezpečnosť)
- V. Biologické faktory a ochrana zdravia pri práci, geneticky modifikované organizmy (biologická bezpečnosť, GMO)
- VI. Nakladanie s odpadmi (životné prostredie)

Používanie príručky

Príručka ... pre SAV sa zakladá na novom právnom a informačnom portáli **Slov-Lex** s adresou webového sídla **www.slov-lex.sk**, ktorý od roku 2016 spravuje Ministerstvo spravodlivosti SR v nadväznosti na Operačný program Informatizácia spoločnosti (OPIS).

Jedným z komponentov portálu Slov-Lex je **e-Zbierka** („Elektronická zbierka zákonov“). Na nej sú zverejňované **nové** právne predpisy a vyhlasované ich **autorizované konsolidované znenia** v už právne **záväznej** podobe, a to znenia **účinné**, ako aj ich **minulé** časové verzie.

e-Zbierka predstavuje popri tradičnej listinnej podobe Zbierky zákonov SR **rovnocenný platný a právne záväzný prameň práva**.

Právne predpisy z portálu Slov-Lex možno získať bez akýchkoľvek poplatkov (licencií) a vo formátoch výhodných pre ukladanie do vlastných počítačov.

Chronologický register portálu obsahuje archív právnych predpisov publikovaných v Zbierke zákonov SR, usporiadaný **po ročníkoch** z obdobia rokov 1918 - 2017. Navigácia na register v rámci portálu je prostredníctvom položky horného menu **e-Zbierka** a výberom položky *Chronologický register*. Kliknutím na vybraný ročník sa zobrazí zoznam všetkých predpisov v danom ročníku.

Súčasťou portálu je tiež modul **Tezaurus slovenského práva**, elektronický slovník právnych pojmov používaných v SR. Jeho zložkou je **Tezaurus pracovného práva**, kam spadá aj oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Ako orientačná pomôcka pri využívaní portálu Slov-Lex (www.slov-lex.sk) slúži *Používateľská príručka* dostupná v roletovej ponuke pod ikonou → *Používateľská príručka* .

Jednoduché vyhľadávanie podľa čísla predpisu je možné **hneď** na vstupnom portáli Slov-Lex, napr. v tvare „124/2006“.

Pri hľadaní podľa kľúčových slov / výrazov / slovných spojení sa na portáli zvolí roletová ponuka **e-Zbierka** → *Vyhľadávanie právnych predpisov* . V pravom hornom rohu zobrazeného rámčeka sa nachádza linka (znak „strieška ^“) na **Rozšírené vyhľadávanie**. Jej stlačením sa zmení obrazovka z jednoduchého vyhľadávania na rozšírené. Ďalej sa postupuje ako pri bežných vyhľadávačoch, napr. Google.

Po správnom zadaní čísla predpisu / kľúčových slov / reťazca znakov sa na obrazovke zobrazí **KONSOLIDOVANÉ** (úplne aktuálne, rekodifikované) **znenie** predpisu so všetkými zapracovanými novelami, **platné a účinné** v sledovanom časovom období.

Pôvodné znenie a novely predpisu možno získať v rámciku prílohou k textu konsolidovaného znenia [Obsah Informácie História Vzťahy] pod nadpisom **História**.

Znenie predpisu z otvorenej stránky do pamäti vlastného počítača možno uložiť vo formáte webovej stránky **HTM** (HTML), ako súbor webového archívu **MHT** (MHTML) a v niektorých prípadoch aj ako súbor **PDF**. Formát webového archívu MHT je na tento účel výhodnejší ako formát webovej stránky HTM (HTML). Text predpisov je zalomený do jedného stĺpca, čo umožňuje jednoduché kopírovanie do vlastných dokumentov zamestnávateľa.

V samotnej **Príručke** ... pre SAV sú uvedené **PÔVODNÉ** (novy vyhlásené) **predpisy** zverejnené v **Zbierke zákonov SR**, v Úradnom vestníku EÚ a vo vestníkoch jednotlivých rezortov.

Predpisy sú zoradené do tematických okruhov, v ktorých sa zachováva **chronologické zostupné usporiadanie** podľa čísiel, pod ktorými boli pôvodné predpisy v Zbierke zákonov SR vyhlásené. **Väčšina** pôvodných predpisov **bola** medzičasom **novelizovaná**, pričom sa ich pôvodné znenia zmenili a doplnili. V praxi, v organizáciách SAV sa používajú výsledné konsolidované (úplne aktuálne, rekodifikované) znenia.

Vzhľadom na značne veľký počet predpisov v oblasti ochrany práce a životného prostredia pôsobí chronologické usporiadanie predpisov v Príručke pomerne neprehľadne.

Preto je vhodné na mieste používateľa poňať Príručku ako východiskový text pre vytvorenie vlastného zoznamu predpisov podľa zamerania na konkrétnu oblasť tak, že pomocou klávesovej skratky Ctrl+F zadá kľúčové slovo / reťazec znakov a pracuje ďalej len s nájdenými predpismi. Pritom sa využíva nielen znenia predpisov zo stránky Slov-Lex, ale aj špecializované príručky / manuály / webové stránky uvedené v príručke.

Pri niektorých predpisoch / ustanoveniach zákona, napr. o zaistení BOZP u doktorandov alebo o správnej laboratórnej praxi (SLP, GLP), čitateľ väčšinou nepozná v rámci ktorého zákona je príslušná problematika riešená. V týchto prípadoch je opäť najjednoduchšie použiť vyhľadávanie v Príručke podľa kľúčových slov.

Použité skratky

BOZP - bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, **NR SR** - Národná rada SR, **NV SR** - nariadenie vlády SR, **MDVRR SR** (bývalé **MDPT SR**) - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (bývalé Min. dopravy, pôšt a telekomunikácií SR), **MH SR** - Ministerstvo hospodárstva SR, **MPSVR SR** - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, **MV SR** - Ministerstvo vnútra SR, **MZ SR** - Ministerstvo zdravotníctva SR, **MZVaEZ SR** (bývalé **MZV SR**) - Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, **MŽP SR** - Ministerstvo životného prostredia SR, **SBÚ** - Slovenský banský úrad, **SÚBP** - Slovenský úrad bezpečnosti práce, **ŠÚ SR** – Štatistický úrad SR

I. Základné predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Vyhláška MZ SR č. **99/2016 Z. z.** o podrobnostiach o **ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci**

Pozn.: Predpis **ustanovuje** okrem iného **ochranné a preventívne opatrenia** pri záťaži teplom a chladom a **pitný režim zamestnancov** (§ 7). Zrušil vyhlášku MZ SR č. 544/2007 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MZ SR č. **398/2010 Z. z.** o **minimálnych požiadavkách na kurz prvej pomoci** a kurz inštruktora prvej pomoci

Vyhláška MZ SR č. 148/2010 Z. z. o podrobnostiach o účele, obsahu a rámcových programoch

rekondičného pobytu

Vyhláška MZ SR č. **259/2008 Z. z.** o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia

Pozn.: Predpis upravuje podmienky tepelno-vlhkostnej mikroklímy, osvetlenia a limitné hodnoty chemických látok a tuhých častíc vo vnútornom ovzduší budov (bez výrobných prevádzok), určených prevažne na dlhodobý pobyt ľudí.

Pod dlhodobým pobytom sa na účely tejto vyhlášky rozumie pobyt ľudí, ktorý trvá v priebehu 24 hodín viac ako štyri hodiny a opakuje sa pri trvalom užívaní budovy viac ako jedenkrát za týždeň.

V podmienkach SAV sa táto vyhláška vzťahuje na väčšinu prevádzkových miestností, vrátane laboratórií, kancelárií a knižníc. V prípade ubytovacích zariadení vyhláška ustanovuje povinnosti ich prevádzkovateľov, ku ktorým patrí aj zaistenie BOZP ubytovaných osôb a svojich zamestnancov.

Vyhláška MZ SR č. **545/2007 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a činnostiach dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Vyhláška MZ SR č. **542/2007 Z. z.** o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci

Vyhláška MZ SR č. **541/2007 Z. z.** o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci

Vyhláška MZ SR č. **448/2007 Z. z.** o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií

NV SR č. **410/2007 Z. z.** o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou umelému optickému žiareniu

Vyhláška MPSVR SR č. **356/2007 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách a rozsahu výchovnej a vzdelávacej činnosti, o projekte výchovy a vzdelávania, vedení predpísanej dokumentácie a overovaní vedomostí účastníkov výchovnej a vzdelávacej činnosti

Pozn.: Vyhláška sa týka výchovy a vzdelávania v oblasti BOZP, vrátane zamestnancov, vedúcich zamestnancov, bezpečnostných technikov a revízných technikov, podľa § 7 a § 27 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Z rozsiahleho zákona sú pre organizácie SAV dôležité najmä nasledovné ustanovenia:

§ 13 Posudková činnosť (rozhodovanie o návrhoch organizácií ... / schvaľovanie ... / povoľovanie činností ... orgánmi verejného zdravotníctva):

-> uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, -> schvaľovanie prevádzkových poriadkov, -> používanie biologických faktorov, -> skladovanie a manipulácia s veľmi toxickými látkami, -> skladovanie a manipulácia s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, -> zaradenie činností do kategórie rizikových prác, -> činnosti vedúce k ožiareniu

§ 15 Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a osvedčenia o odbornej spôsobilosti

§ 16 Odborná spôsobilosť a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti

V paragrafoch sú špecifikované celkové požiadavky na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami.

Organizácie SAV, v ktorých sa s týmito látkami pracuje, sú v zmysle § 16 ods. 2 povinné mať aspoň jedného (vedúceho) zamestnanca so zmienou spôsobilosťou a osvedčením.

Ďalšie náležitosti k získaniu osvedčenia sú uvedené vo vyhláške MZ SR č. 209/2014 Z. z. (viď nižšie citovanú vyhlášku).

§ 30 Povinnosti pri ochrane zdravia pri práci

§ 30a, 30b, 30c a 30d ustanovujú rámcové poslanie a úlohy pracovnej zdravotnej služby.

§ 31 Hodnotenie zdravotných rizík a kategorizácia prác

Znenia paragrafov 30 a 31 **dopĺňajú a upresňujú všeobecné povinnosti zamestnávateľov** pri ochrane zdravia zamestnancov, ustanovené zákonom č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti ... pri práci.

§ 44 Činnosti vedúce k ožiareniu

§ 45 Povoľovanie činností vedúcich **k ožiareniu**, činností dôležitých z hľadiska **radiačnej ochrany**

§ 46 Oznamovanie činností vedúcich **k ožiareniu**

§ 52 Povinnosti fyzických osôb-podnikateľov a právnických osôb

Paragraf predstavuje **sumarizáciu povinností**, ktoré boli špecifikované vo vyššie uvedených ustanoveniach.

§ 54, 55 Štátny zdravotný dozor

V paragrafoch sú **ustanovené oprávnenia zamestnancov Úradu verejného zdravotníctva SR a regionálnych úradov** verejného zdravotníctva **pri výkone štátneho zdravotného dozoru**, vrátane dozoru nad zdravými pracovnými podmienkami. Oprávnenia zahŕňajú najmä vstup do prevádzkarní a objektov, požadovanie informácií a ukladanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Príloha č. 1 k zákonu ...

Sídla a územné obvody regionálnych úradov verejného zdravotníctva

Príloha č. 3c k zákonu ...

Vzory lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu

Vyhláška MPSVR SR č. **500/2006 Z. z.**, ktorou sa ustanovuje **vzor záznamu o registrovanom pracovnom úraze**

NV SR č. **395/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov**

NV SR č. 393/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí

NV SR č. **392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov**

NV SR č. **391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko**

NV SR č. **387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci**

NV SR č. 348/2006 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie kontroly vysokoaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

NV SR č. **345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením**

NV SR č. **209/2016 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou elektromagnetickému poľu**

Pozn.: Predpis zrušil predchádzajúce NV SR č. 329/2006 Z. z. s rovnakým názvom.

NV SR č. **281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami**

Pozn.: Predpis v prílohe č. 2 ustanovuje **maximálne hmotnosti bremien pre mužov a ženy podľa veku**, ako aj **u tehotných žien** vykonávajúcej ručnú manipuláciu s bremenami, napr. pri upratovačských prácach.

NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so **zobrazovacími jednotkami**

Pozn.: Predpis okrem iného ustanovuje zamestnávateľovi **povinnosť zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti** zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami (PC).

Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Poslaním Inšpekcie práce je najmä dozor nad dodržiavaním pracovnoprávných predpisov a predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

V Prílohe č. 1 k zákonu je **VZOR preukazu inšpektora práce**, ktorý ho **oprávňuje** okrem iného **vstupovať voľne a kedykoľvek do priestorov a na pracoviská** podliehajúce inšpekcii práce.

Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci
a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Spolu so **zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, ... verejného zdravia predstavuje základnú právnu normu SR o ochrane zdravia pri práci**. Oba zákony sa vykonávajú väčším počtom nariadení vlády SR, vyhlášok a iných rezortných predpisov. Predpisy týkajúce sa SAV sú uvedené v Príručke.

NV SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami **súvisiacimi s expozíciou hluku**

NV SR č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami **súvisiacimi s expozíciou vibráciám**

Zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Problematiku upravujú aj ďalšie právne predpisy. Napríklad podľa § 6 ods. 5 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti ... pri práci je **zamestnávateľ povinný vydať zákaz fajčenia na pracoviskách**, na ktorých **pracujú aj nefajčiari**, a zabezpečiť dodržiavanie tohto zákazu.

NV SR č. 286/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje **zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom**, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov

NV SR č. 272/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje **zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám**, zoznam prác a pracovísk spojených **so špecifickým rizikom** pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy a **ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní týchto žien**

II. Pracovnoprávne a zdravotnícke predpisy súvisiace s ochranou práce

Zákon č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov

NV SR č. 366/2016 Z. z., ktorým sa ustanovujú zvýšené stupnice platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme

Pozn.: Predpis v prílohe č. 1 ustanovuje pre obdobie od 1. januára 2017 platovú tarifu prvého platového stupňa prvej platovej triedy základnej stupnice platových taríf („**minimálna mzda vo verejnej službe**“) vo výške **292,00 €** podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní ... pri výkone práce vo verejnom záujme (viď nižšie citovaný zákon).

Od tejto sumy sa odvodzuje **aktuálna Platová kompenzácia za sťažený výkon práce** („rizikový príplatok“) podľa § 11 zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní

V prípade priznania **Platovej kompenzácie** zamestnancovi je jej **minimálna suma vo výške 29,5 €**.

Predpis zrušil predchádzajúce tarifné tabuľky platné podľa zákona č. 217/2016 Z. z. v období od 1.9.2016 do 31.12.2016.

Opatrenie MPSVR SR č. **309/2016 Z. z. o sumách stravného**

Pozn.: Predpis je účinný od 1.12.2016.

Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška ŠÚ SR č. **384/2015 Z. z.**, ktorou sa vydáva **štatistická klasifikácia zamestnaní**

Pozn.: Použitie uvedenej klasifikácie je predpísané v niektorých dokumentoch BOZP, napr. v Zázname o registrovanom pracovnom úraze. Predpis zrušil predchádzajúcu vyhlášku ŠÚ SR č. 516/2011 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MZ SR č. **209/2014 Z. z.**, ktorou sa ustanovuje **rozsah odbornej prípravy, rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti**, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti, podrobnosti o skúške pred komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti, obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti a rozsah aktualizácie odbornej prípravy.

Pozn.: Predpis zrušil vyhlášku č. 520/2007 Z. z. s takmer rovnakým názvom. Vzťahuje sa na odborné spôsobilosti ustanovené zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, ... verejného zdravia, vrátane rozsahu vedomostí požadovaných na skúšky na prácu s veľmi toxickým a toxickými látkami (Príloha č. 1, kap. V vyhlášky).

Celkové požiadavky na získanie osvedčení o odbornej spôsobilosti sú špecifikované v rámci § 15 a § 16 zákona č. 355/2007 Z. z. (komentár k paragrafom 15 a 16 → viď vyššie citovaný zákon).

Vyhláška MZ SR č. **208/2014 Z. z.** o podrobnostiach **o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby**, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť

Pozn.: Predpis nahradil predchádzajúcu vyhlášku č. 292/2008 Z. z. s rovnakým názvom, zrušenú zákonom č. 204/2014 Z. z. (Čl. X, bod 12.). Rámcové poslanie a úlohy pracovnej zdravotnej služby boli v tejto súvislosti od 1.8.2014 ustanovené na úrovni zákona, a to v paragrafoch 30a, 30b, 30c a 30d zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, ... verejného zdravia pri jeho novelizácii.

Odborné usmernenie MZ SR o náplni lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci
z 20. januára 2014, číslo **S05281-OZS-2013**

Pozn.: Usmernenie bolo uverejnené vo Vestníku MZ SR zo dňa 29.1.2014, čiastka 1 - 10, ročník 62 (www.health.gov.sk → Legislatíva a financovanie → Vestníky MZ SR → Čiastka 1-10 , 29. januára 2014) a účinnosť nadobudlo 1.2.2014.

Účelom usmernenia je **zabezpečiť jednotný postup lekárov:**

- a) **pri vykonávaní preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci,**
- b) **pri posudzovaní zdravotnej spôsobilosti:**

- i) **na prácu** u zamestnancov (osôb uchádzajúcich sa o zamestnanie) vykonávajúcich rizikové práce,
- ii) **na prácu, pri ktorých zdravotnú spôsobilosť vyžadujú osobitné predpisy**; čísla týchto predpisov sú uvedené v Usmernení.

Usmernenie v období do 31.12.2014 predstavovalo užitočnú pomôcku pre zamestnávateľov pri uplatňovaní zákona č. 154/2013 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti ... pri práci.

Má význam najmä v organizáciách SAV, v ktorých zamestnanci obsluhujú vybrané, nielen vyhradené (!) **technické zariadenia** (VTZ), ustanovené citovanou novelou č. 154/2013 Z. z. v § 16 a v Prílohe č. 1a.

Ak sa títo zamestnanci v minulosti nepodrobili a najneskoršie do 31. decembra 2014 **NEPODROBIA** predpísaným preventívnym prehliadkam,

ich preukaz na vykonávanie činnosti, **osvedčenie** na vykonávanie činnosti alebo **vodičské oprávnenie STRATÍ platnosť** (viď § 39f zákona č. 154/2013 Z. z.).

Sumarizačný zoznam vybraných škodlivých faktorov práce (chemické, fyzikálne, ... faktory) a **zoznam vybraných technických zariadení** (napr. práca so zobrazovacími jednotkami, práca s bremenami, vedenie motorových vozidiel, obsluha kotlov I. až V. triedy, činnosť elektrotechnikov, obsluha ručnej motorovej reťazovej píly),

pri ktorých sa vyžaduje zdravotná spôsobilosť na prácu, je uvedený v prílohe č. 1 k Usmerneniu s odkazmi na príslušné predpisy.

Vzory posudkov o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na prácu sú v Prílohe č. 7.

Vzhľadom na dostupnosť týchto vzorov je z časových dôvodov výhodné, ak známe údaje o zamestnancovi a údaje o faktoroch práce do posudku pre lekára (do formulára získaného vytlačením príslušnej strany prílohy č. 7) vopred vyplní zamestnávateľ a čiastočne vyplnený posudok odovzdá do rúk zamestnanca pred preventívnou prehliadkou.

Požiadavky **na zdravotnú spôsobilosť vodičov motorových vozidiel** sú ustanovené v § 86 a § 87 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Zdravotná spôsobilosť sa posudzuje lekárskou prehliadkou. **Zamestnanec je povinný** pred vykonaním lekárskej prehliadky **predložiť** posudzujúcemu lekárovi aj **Čestné vyhlásenie** ... k zdravotnej spôsobilosti na vedenie motorových vozidiel.

Vykonávacím predpisom k citovaným paragrafom zákona č. 8/2009 Z. z. je **vyhláška MV SR č. 9/2009 Z. z.** (viď nižšie citovanú vyhlášku). Ustanovenia vyhlášky k zdravotnej a psychickej spôsobilosti vodičov ... sú v paragrafoch § 28, § 29, § 29a, § 30 a § 31.

Minimálne požiadavky na úroveň **telesnej schopnosti** a **duševnej schopnosti** viesť motorové vozidlo sú ustanovené v prílohe č. 5 k vyhláške.

Vzor **Čestného vyhlásenia ... k zdravotnej spôsobilosti** ... podľa § 87 zákona č. 8/2009 Z. z. je uvedený v prílohe č. 6 k vyhláške.

Vzor **DOKLAD-u o zdravotnej spôsobilosti ... vodiča**, ktorý sa podrobuje preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti, je uvedený v prílohe č. 7 k vyhláške.

Vyhláška Úradu na ochranu osobných údajov SR **č. 164/2013 Z. z. o rozsahu a dokumentácii bezpečnostných opatrení**

Pozn.: Predstavuje vykonávaciu vyhlášku k zákonu č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov.

Zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Predpisom bol zrušený predchádzajúci zákon č. 428/2002 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MZ SR č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania

Vyhláška ŠÚ SR č. 306/2007 Z. z., ktorou sa vydáva **Štatistická klasifikácia ekonomických činností**

Pozn.: Použitie uvedenej klasifikácie je predpísané v niektorých dokumentoch BOZP, napr. v

Zázname o registrovanom pracovnom úraze. Zmienená vyhláška zrušila predchádzajúcu vyhlášku ŠÚ SR č. 552/2002 Z. z., ktorou bola vydaná **odvetvová klasifikácia ekonomických činností** známa pod skratkou **OKEČ**.

Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Zákon v prílohe č. 4 obsahuje **ETICKÝ KÓDEX** zdravotníckeho pracovníka.

Zákon č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti

Pozn.: Zákon ustanovuje **plne hradené lekárske preventívne prehliadky**, vrátane **základnej preventívnej prehliadky** vykonávanej **všeobecným lekárom** u poistencov starších ako 18 rokov raz za dva roky (§ 2 ods. 1 písm. d). Obsah a zoznam výkonov tejto prehliadky sú uvedené v prílohe č. 2.

Výsledky z prehliadky **možno použiť na účely posúdenia zdravotnej spôsobilosti** na prácu u zamestnancov (u osôb uchádzajúcich sa o zamestnanie). Využitím tejto možnosti si zamestnávateľia znižujú náklady pri zabezpečovaní zdravotného dohľadu, ktorý im ukladá zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti ... pri práci (§ 6) a zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane ... verejného zdravia (§ 30).

Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška ŠÚ SR č. **438/2004 Z. z.**, ktorou sa vydáva **klasifikácia štatistických územných jednotiek**

Pozn.: Použitie uvedenej klasifikácie je predpísané v niektorých dokumentoch BOZP, napr. v Zázname o registrovanom pracovnom úraze.

Zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Zákon v § 11 **Platová kompenzácia za sťaženie výkon práce** („rizikový príplatok“) **ustanovuje podmienky poskytovania a rámcové mesačné sumy** tejto kompenzácie, ak je zamestnanec pri práci vystavený zdravotným rizikám v zmysle § 31 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane ... verejného zdravia.

Konkrétne sumy pre príslušné časové obdobie ustanovuje svojim nariadením vláda SR. Od 1. januára 2017 je v platnosti nariadenie vlády SR č. 366/2016 Z. z. (viď vyššie citovaný predpis).

Zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme

Zákon č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Zákon ustanovuje podmienky nároku na náhradu príjmu (§ 4, 5) a výšku náhrady príjmu (§ 8).

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení

Pozn.: Zákon ustanovuje okrem iného aj **úrazové poistenie** ako poistenie **pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu** a choroby z povolania.

Zákon č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách

Pozn.: Zákon rámcovo ustanovuje **sumy stravného a náhrady za používanie motorových vozidiel pri pracovných cestách**.

Aktuálne sumy stravného v SR pre konkrétne časové pásma (napr. 5 - 12 hodín) ustanovuje Opatrenie MPSVR č. 309/2016 Z. z. o sumách stravného a **pri zahraničných pracovných cestách** Opatrenie Ministerstva financií SR č. 401/2012 Z. z.

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Podľa § 70 ods. 2 tohto zákona **na študenta** (diplomanta, doktoranda), ktorý sa zúčastňuje **na praktickej výučbe, sa vzťahujú všeobecné predpisy o BOZP**.

Organizácie SAV ako externé vzdelávacie inštitúcie majú vo vzťahu k prideleným študentom (doktorandom) v priebehu vedeckej časti ich štúdia (pri praktickej výučbe) rovnaké práva a povinnosti pri zaisťovaní BOZP ako u svojich zamestnancov (viď § 3 písm. b) bod 2 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti ... pri práci).

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce

Zákon č. 152/1994 Z. z. o sociálnom fonde a o zmene a doplnení zákona č. 286/1992 Zb. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov

Zákon č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní

Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok)

III. Bezpečnosť technických zariadení, cestná doprava, stavebníctvo

Vyhláška MPSVR SR č. 182/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje minimálne technické a prístrojové vybavenie na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení

Vyhláška MPSVR SR č. 147/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na **zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri stavebných prácach** a prácach s nimi súvisiacich a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností

Pozn.: Predpis zrušil vyhlášku SÚBP a SBÚ č. 374/1990 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri stavebných prácach.

Vyhláška MH SR č. 422/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje **postup pri pravidelnej kontrole vykurovacieho systému**, rozšírenej kontrole vykurovacieho systému a pri pravidelnej kontrole klimatizačného systému

Zákon č. 314/2012 Z. z. o **pravidelnej kontrole vykurovacích systémov** a klimatizačných systémov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov

Pozn.: Predpis zrušil predchádzajúci zákon č. 17/2007 Z. z. o pravidelnej kontrole kotlov, vykurovacích sústav a klimatizačných systémov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 56/2012 Z. z. o **cestnej doprave**

Pozn.: Predpis upravuje okrem iného aj **dopravu nebezpečných vecí a jej kontrolu** v súlade s dohodou ADR (viď nižšie citovanú Európsku dohodu ...). Zrušil predchádzajúci zákon č. 168/1996 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MDPT SR č. 169/2010 Z. z. o osvedčení o evidencii časť I, osvedčení o evidencii časť II a technickom osvedčení vozidla

Vyhláška MPSVR SR č. 46/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti **na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri lesnej práci** a podrobnosti o odbornej spôsobilosti na výkon niektorých pracovných činností a na obsluhu niektorých technických zariadení

Pozn.: Vyhláška sa týka aj organizácií SAV, ktoré vo svojich areáloch pestujú a ošetrojú dreviny.

Vyhláška MPSVR SR č. 45/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri poľnohospodárskej práci

Pozn.: Vyhláška sa týka aj organizácií SAV, ktoré vo svojich areáloch pestujú a ošetrojú trávnaté porasty. Nevzťahuje sa na chov zvierat na výskumné účely.

Vyhláška MPSVR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia

Pozn.: Predstavuje **základný vykonávací predpis o BOZP s technickými zariadeniami** a zrušuje predchádzajúcu vyhlášku MPSVR SR č. 718/2002 Z. z. s podobným názvom.

Ustanovuje okrem iného v rámci 11 príloh aj **rozsah a lehoty odborných prehliadok a skúšok (revízií) vyhradených technických zariadení (VTZ) počas ich prevádzky** na pracoviskách.

Vyhláška MDPT SR č. 464/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách

Vyhláška MZ SR č. 143/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú druhy lekárničiek a obsah lekárničiek pre cestnú dopravu

Vyhláška MV SR č. 9/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva **zákon o cestnej premávke** a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Predstavuje vykonávací predpis k zákonu č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. V paragrafoch § 28, § 29, § 29a, § 30 a § 31 **špecifikuje požiadavky na zdravotnú spôsobilosť vodičov motorových vozidiel** ustanovené v § 86 a § 87 zákona.

Zdravotná spôsobilosť sa posudzuje lekárskou prehliadkou. **Zamestnanec je povinný** pred vykonaním lekárskej prehliadky **predložiť** posudzujúcemu lekárovi aj **Čestné vyhlásenie ... k zdravotnej spôsobilosti** na vedenie motorových vozidiel.

Minimálne požiadavky na úroveň telesnej schopnosti a duševnej schopnosti viesť motorové vozidlo **sú ustanovené v prílohe č. 5** k vyhláške.

Vzor **Čestného vyhlásenia ... k zdravotnej spôsobilosti ...** podľa § 87 zákona č. 8/2009 Z. z. je uvedený **v prílohe č. 6** k vyhláške.

Vzor **Dokladu o zdravotnej spôsobilosti ... vodiča**, ktorý sa podrobuje preskúmaniu zdravotnej spôsobilosti, je uvedený **v prílohe č. 7** k vyhláške.

Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Zákon okrem iného v § 75 ustanovuje **členenie skupín motorových vozidiel** na účely udeľovania vodičských oprávnení (AM, ..., A, ..., B, ..., C, ..., D, ..., T) a

v § 76 **členenie skupín vodičského oprávnenia**. Členenie vodičských oprávnení sa v zásade odvodzuje od členenia skupín motorových vozidiel.

V paragrafoch § 86 a § 87 zákon ustanovuje **požiadavky na zdravotnú spôsobilosť vodičov motorových vozidiel jednotlivých skupín**. Zdravotná spôsobilosť sa posudzuje lekárskou prehliadkou. Ustanovenia týchto paragrafov sú špecifikované vo vyhláske MV SR č. 9/2009 Z. z. (viď vyššie citovanú vyhlásku).

Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z.

Vyhláska MDPT SR č. **578/2006 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti **o niektorých ustanoveniach zákona č. 725/2004 Z. z.** o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

NV SR č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko

Pozn.: Predpis v § 6 rieši **koordináciu prác na stavenisku** z hľadiska zaistenia BOZP a ustanovuje funkciu **koordinátora bezpečnosti**.

Zákon č. 280/2006 Z. z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov

Pozn.: Pojem „**niektorých vodičov**“ je v zákone právne vymedzený a ďalej špecifikovaný v zákone č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

Zákon č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláska MV SR č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb

STN 07 8304/Z5 Kovové tlakové nádoby na dopravu plynov. Prevádzkové pravidlá.

Pozn.: Norma **špecifikuje skladovanie, vyprázdňovanie, obsluhu a údržbu kovových tlakových fliaš** na stlačené technické plyny (0,5 - 150 litrov). Bola vydaná 1.3.2003 v slovenskom jazyku a nadväzuje na pôvodnú normu ČSN 07 8304 Kovové tlakové nádoby k dopravě plynů. Provozní pravidla.

STN EN 1089-3 Farebné označenie tlakových nádob s technickými plynmi

NV SR č. 117/2002 Z. z. o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri banskej činnosti a pri dobývaní ložísk nevyhradených nerastov

Zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláska MV SR č. **124/2000 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú **zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi** a horenie podporujúcimi plynmi

Pozn.: Predpis okrem iného **špecifikuje pojem tlaková nádoba a fläsa** (tlaková nádoba s objemom 0,5 - 150 litrov) a **požiadavky na ich skladovanie**. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v norme **STN 07 8304/Z5** (viď vyššie citovanú STN).

Zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o zhode)

Vyhláska SÚBP a SBÚ č. **208/1991 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri prevádzke, údržbe a opravách vozidiel**

Európska dohoda o medzinárodnej cestnej preprave nebezpečných vecí („dohoda ADR“) (vyhláška ministra zahraničných vecí č. 64/1987 Zb.)

Vyhláška SÚBP č. 25/1984 Zb. na zaistenie bezpečnosti práce v nízkotlakových kotolniciach

Vyhláška SÚBP a SBÚ č. 59/1982 Zb., ktorou sa určujú základné požiadavky na zaistenie bezpečnosti práce a technických zariadení v znení vyhlášky č. 484/1990 Zb. a vyhlášky č. 374/1990 Zb.

Pozn.: V slovenskej legislatíve patrí k starším predpisom, ale stále predstavuje užitočnú pomôcku s množstvom technických detailov. VI. časť pôvodného znenia vyhlášky s názvom „Stavebné a montážne práce“ bola v priebehu času pri novelizáciách zrušená.

Zákon Národného Zhromaždenia ČSSR č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon)

Pozn.: Zákon bol prebraný z československej do slovenskej legislatívy, je stále platný a naposledy bol novelizovaný zákonom č. 293/2014 Z. z.

IV. Chemické látky a ochrana zdravia pri práci (chemická bezpečnosť)

Vyhláška MZ SR č. 121/2015 Z. z., ktorou sa vydáva zoznam rizikových látok

Pozn.: Predstavuje vykonávací predpis k zákonu č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch. Zrušuje vyhlášku MZ SR č. 298/2013 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MZ SR č. 209/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisii na preskúšanie odbornej spôsobilosti, podrobnosti o skúške pred komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti, obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti a rozsah aktualizácie odbornej prípravy.

Pozn.: Predpis zrušil vyhlášku č. 520/2007 Z. z. s takmer rovnakým názvom. Vzťahuje sa na odborné spôsobilosti ustanovené zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, ... verejného zdravia, vrátane rozsahu vedomostí požadovaných na skúšky na prácu s veľmi toxickým a toxickými látkami (Príl. č. 1, kap. V vyhlášky).

Celkové požiadavky na získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti sú špecifikované v rámci § 15 a § 16 zákona č. 355/2007 Z. z. Komentár k týmto paragrafom je v Príručke uvedený vyššie pri citovaní zákona.

Zákon č. 319/2013 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pre sprístupňovanie biocídnych výrobkov na trh a ich používanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (biocídny zákon)

Výnos MH SR č. 4/2013, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MH SR č. 3/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných požiadavkách na klasifikáciu, označovanie a balenie nebezpečných látok a zmesí

Pozn.: Výnos bol zverejnený vo Vestníku MH SR č. 4/2013 (www.mhsr.sk → Legislatíva → Vestník MH SR → Výnos MH SR č. 4/2013). Oznámenie o výnose bolo publikované v Zbierke zákonov SR pod číslom 350/2013 Z. z.

NV SR č. 320/2010 Z. z., ktorým sa upravujú činnosti testovacích pracovísk a činnosti inšpektorov vykonávajúcich inšpekcie, audit a overovanie dodržiavania zásad správnej laboratórnej praxe

Výnos MH SR č. 3/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných požiadavkách na klasifikáciu, označovanie a balenie nebezpečných látok a zmesí

Pozn.: Výnos bol zverejnený vo Vestníku MH SR č. 1/2010 (www.mhsr.sk → Legislatíva → Vestník MH SR → Výnos MH SR č. 3/2010). Oznámenie o výnose bolo publikované v Zbierke zákonov SR

pod číslom **177/2010 Z. z.**

Prílohy výnosu:

1. Zoznam chemických prvkov zoradených podľa atómových čísel (Z) - tabuľka A
Prehľadná klasifikácia organických látok - tabuľka B
2. Výstražné symboly a označenia nebezpečenstva pre nebezpečné látky a nebezpečné zmesi
3. Zoznam označení špecifického rizika upozorňujúcich na nebezpečné vlastnosti látky a zmesi
4. Zoznam označení na bezpečné používanie látky a zmesi
5. Podrobnosti o všeobecných požiadavkách na klasifikáciu a označovanie nebezpečných látok a nebezpečných zmesí
6. Podrobnosti o klasifikácií, balení a označovaní zmesí
7. Podrobnosti o technickej špecifikácii označovania a balenia nebezpečných látok a nebezpečných zmesí

Vyhláška MZ SR č. **158/2010 Z. z. o náležitostiach knihy omamných látok** a o evidencii dokladov preukazujúcich príjem a výdaj omamných látok a psychotropných látok

Zákon č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon)

Pozn.: Citovaný zákon **zrušil:** i) zákon č. **163/2001 Z. z. o chemických látkach** a chemických prípravkoch, ii) výnos MH SR č. **2/2002** na vykonanie zákona č. **163/2001 Z. z. o chemických látkach** a chemických prípravkoch.

Text samotného zákona s rozsahom 24 strán **má obmedzené použitie pre účely ochrany zdravia pri práci s chemickými látkami.** Pre jeho uplatnenie je **nevyhnutná znalosť** nižšie uvedeného **Nariadenia ... (ES) č. 1272/2008** ... o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí.

Dôležitou súčasťou zákona sú **Zásady správnej laboratórnej praxe** (§ 9 - § 15). Na ich základe bolo prijaté vyššie citované nariadenie vlády SR č. **320/2010 Z. z.**, ktorým sa upravujú činnosti testovacích pracovísk a ... **overovanie dodržiavania zásad správnej laboratórnej praxe.**

Z terminologického hľadiska zmieneným zákonom bol pôvodný pojem „**chemický prípravok**“ nahradený pojmom „**chemická zmes**“ a pôvodný pojem „**jedovatý**“ nahradený pojmom „**toxický**“ (aproximácia k právu EÚ / ES).

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 **o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí,**

o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008)

Pozn.: Nariadenie, nazývané ako **nariadenie CLP (Classification, Labelling and Packaging)**, zavádza do legislatívy EÚ tzv. **Globálny harmonizovaný systém klasifikácie a označovania** (skr. **GHS**), vypracovaný v rámci OSN. Účinnosť nadobudlo 20. januára 2009, ustanovenia hláv II, III a IV sa pre látky uplatňujú od 1. decembra 2010 a pre zmesi od 1. júna 2015.

Slovenský preklad nariadenia v rozsahu 1355 strán je dostupný v Úradnom vestníku Európskej únie na stránke eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=sk → *Vyhľadávať podľa* → do okienka **Rok** uviesť údaj **2008** a do okienka **Číslo** údaj **1272**. Nariadenie je dostupné vo formátoch HTML, PDF a v texte Úradného vestníka EÚ.

Vyhláška MV SR č. **533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok**

NV SR č. **393/2006 Z. z. o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí**

NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci

NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci

Pozn.: Predstavuje **základný** vykonávací predpis o ochrane zdravia pri práci **s chemickými faktormi**.

Pojem „**chemické faktory**“ (chemical agents) používaný v citovanom nariadení vlády SR svojim obsahom presahuje pojem „**chemické látky a zmesi**“ (substances and mixtures), používaný v iných predpisoch SR a EÚ, a **zahŕňa** aj **pevné aerosóly**, ktorým neboli priradené medzinárodné identifikačné **CAS** čísla.

Predpis **v prílohe č. 1** obsahuje **najvyššie prípustné expozičné limity (NPEL) v pracovnom ovzduší** pre 350 vybraných chemických faktorov. Táto príloha bola zmenená a doplnená najskôr nariadením vlády SR č. 300/2007 Z. z. a následne nariadením vlády SR č. 471/2011 Z. z.

NV SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci

Zákon č. 127/2006 Z. z. o perzistentných organických látkach a o zmene a doplnení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 331/2005 Z. z., o orgánoch štátnej správy **vo veciach drogových prekurzorov** a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Predpis nahradil predchádzajúci zákon č. 219/2003 Z. z. o zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré možno zneužiť na nezákonnú výrobu omamných látok a psychotropných látok.

Vyhláška MŽP SR č. **100/2005 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti **o zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu** a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd

Vyhláška MV SR č. **96/2004 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú **zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov**

Pozn.: Predpis **zahŕňa** aj **horľavé organické rozpúšťadlá** používané v chemických laboratóriách.

Vyhláška MV SR č. **124/2000 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú **zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi a horenie podporujúcimi plynmi**

Pozn.: Predpis **špecifikuje** pojem **tlaková nádoba** a **flaša** (tlaková nádoba s objemom od 0,5 litra do 150 litrov) a **požiadavky na ich skladovanie**. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v norme **STN 07 8304/Z5** Kovové tlakové nádoby na dopravu plynov. Prevádzkové pravidlá., ktorá bola vydaná 1.3.2003 (viď vyššie citovanú STN).

Zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch

STN 01 8003:2015 Zásady bezpečnosti práce v chemických laboratóriách

Pozn.: Norma je prekladom ČSN 01 8003:2002 s modifikáciami, ktoré sa prevzali so súhlasom Úradu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví ČR.

ON 91 0971 Digestor pre chemické laboratóriá

V. Biologické faktory a ochrana zdravia pri práci, geneticky modifikované organizmy (biologická bezpečnosť, GMO)

NV SR č. 83/2013 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci

Pozn.: Uvedený predpis zrušil predchádzajúce NV SR č. 338/2006 Z. z. s rovnakým názvom.

Súčasťou jeho obsahu je aj **medzinárodná klasifikácia biologických faktorov** (baktérie, vírusy, príóny, parazity, huby) podľa miery rizika infekcie u ľudí (Príloha č. 2) a

ochranné opatrenia v laboratóriách a v miestnostiach pre pokusné zvieratá s rôznym stupňom ochrany (Príloha č. 5).

Predpis v kombinácii s nižšie uvedenou príručkou **Laboratory Biosafety Manual** (SZO / WHO) možno v organizáciách SAV využiť pri tvorbe pravidiel o BOZP s biologickými faktormi.

Vyhláška MZ SR č. **585/2008 Z. z.** ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení**

Pozn.: Vyhláška **ustanovuje druhy očkovania** proti prenosným ochoreniam, vrátane **povinného očkovania osôb**, ktoré sú **profesionálne vystavené** zvýšenému nebezpečenstvu vybraných nákaz.

Vyhláška MZ SR č. **553/2007 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia**

Pozn.: Vyhláška obsahuje okrem iného aj schválené **dezinfekčné a sterilizačné postupy**. Tieto pomerne podrobne popísané úkony možno v ústavoch SAV využívať pri práci s biologickými faktormi alebo s infekčnými (potenciálne infekčnými) materiálmi.

Zákon č. 218/2007 Z. z. o zákaze biologických zbraní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok

Laboratory Biosafety Manual, Third Edition, Geneva, 2004; príručka Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO / WHO) pre bezpečnú prácu s biologickými faktormi, obsahujúca 186 strán

Pozn.: V elektronickej forme (PDF) je voľne dostupná vo viacerých jazykoch na stránke SZO (WHO) www.who.int/csr/resources/publications/biosafety/WHO_CDS_CSR_LYO_2004_11/en/

Vyhláška MŽP SR č. 399/2005 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov v znení neskorších predpisov

NV SR č. **69/2004 Z. z.**, ktorým sa ustanovujú **podmienky na dovoz a premiestňovanie určitých škodlivých organizmov, rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov na vedecké, výskumné alebo šľachtiteľské účely**

Zákon č. 151/2002 Z. z. o používaní genetických technológií a geneticky modifikovaných organizmov**VI. Nakladanie s odpadmi (životné prostredie)**

Vyhláška MŽP SR č. **11/2016 Z. z.**, ktorou sa **vykonáva zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia**

Pozn.: Predpis zrušil predchádzajúcu vyhlášku MŽP SR č. 183/2013 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška MŽP SR č. **373/2015 Z. z. o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov**

Pozn.: Predpis okrem iného ustanovuje **pravidlá zberu a recyklácie elektroodpadu** (výpočtovej techniky), použitých akumulátorov a batérií a **výšku zálohu za opakovane použiteľné obaly na nápoje** (napr. sklenené). Celkove obsahuje 17 príloh.

Zrušil vyhlášku MŽP SR č. 315/2010 Z. z. o nakladaní s elektrozariadeniami a s elektroodpadom a vyhlášku MŽP SR č. 81/2011 Z. z. o zálohovaní obalov na nápoje.

Vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch

Pozn.: Predstavuje **základný** vykonávací predpis k zákonu o odpadoch a zrušuje predchádzajúcu vyhlášku MŽP SR č. 310/2013 Z. z. s rovnakým názvom. Celkove obsahuje 24 príloh (vzorov, tlačív).

Ustanovuje a špecifikuje programové dokumenty odpadového hospodárstva, vrátane ich osnovy, analytickú kontrolu nebezpečných odpadov, **zhromažďovanie, skladovanie a preberanie odpadov**, nakladanie **s biologicky rozložiteľným odpadom**, požiadavky na **triedený zber komunálnych odpadov**, žiadosť o **súhlas na nakladanie s nebezpečnými odpadmi** a žiadosť o **súhlas na zhromažďovanie nebezpečných odpadov u pôvodcu odpadu** (organizácie SAV).

Výnos MŽP SR z 9. septembra 2015 č. **1/2015** (predpis č. **368/2015 Z. z.**) **o jednotných metódach analytickej kontroly odpadov**

Pozn.: Vo výnose sa upravujú postupy odberu vzoriek odpadov na analýzu nebezpečných vlastností a zloženia odpadov. Je uverejnený v čiastke 7/2015 Vestníka MŽP SR, ktorý je prístupný na stránke MŽP SR www.minzp.sk.

Vyhláška MŽP SR č. 366/2015 Z. z. o evidencnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti

Pozn.: Predpis ustanovuje postupy pri evidovaní a ohlasovaní odpadov. Evidencie možno viesť v podobe elektronickej alebo písomnej. Príslušné tlačivá (vzory) sú uvedené v 24 prílohách.

Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z, ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov

Pozn.: Katalóg **obsahuje zoznam odpadov s ich číselnými kódmi** a kritériá na posudzovanie nebezpečných vlastností odpadov. Jednotlivé odpady sa zaraďujú do kategórií, druhov, skupín a podskupín uvedených v prílohe č. 1. Predpis zrušil predchádzajúcu vyhlášku MŽP SR č. 284/2001 Z. z. s rovnakým názvom.

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: Nahradil predchádzajúci zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a zároveň zrušil aj zákon č. 119/2010 Z. z. o obaloch. Vykonávacie predpisy k tomuto novému zákonu sú uvedené vyššie.

Zákon má na jednej strane ambíciu **znižit' množstvo odpadov zneškodňovaných skládkovaním**, na druhej strane **dosiahnuť čo najväčšiu mieru triedeného zberu komunálneho odpadu** a jeho následnú recykláciu a zhodnocovanie.

Do legislatívy **zavádza** viaceré **nové pojmy**, ako napr.:

- **vyhradené výrobky**, ku ktorým sa zaraďujú elektrozariadenia, batérie a akumulátory, obaly, vozidlá, pneumatiky, neobalové výrobky (výrobky z PET, PE, PP, PS, PVC alebo PA, papier a lepenka, sklo, vrátane tabuľového obložného skla),

- **rozšírená zodpovednosť výrobcu vyhradeného výrobku (RZV)**, t.j. povinnosť výrobcu vyhradeného výrobku postarať sa o svoj výrobok počas celého životného cyklu, teda aj o odpad, ktorý z výrobku vznikne; títo výrobcovia sa môžu v rámci Slovenska združovať do **organizácií zodpovednosti výrobcov (OZV)**.

Zákon zásadným spôsobom **mení systém financovania** nakladania s komunálnym odpadom. Celý tzv. „**triedený zber**“ (papier, sklo, plasty a kovové obaly) **budú financovať výrobcovia**, čo sa výrazným spôsobom premietne do hospodárenia obcí. Zrušuje tiež **povinnosť vypracovať Program**

odpadového hospodárstva pre pôvodcu odpadu, čím dochádza k zníženiu administratívnej záťaže pre organizácie (organizácie SAV) a podnikateľov.

Ďalšie informácie týkajúceho sa práv a povinností fyzických a právnických osôb pri nakladaní s odpadmi najmä komunálnymi, **spracované zrozumiteľným spôsobom, možno nájsť v Príručke pre samosprávy 2015 - Čo prináša nový zákon o odpadoch** (42 strán), dostupnej na stránke Ministerstva životného prostredia SR www.minzp.sk.

Podrobné, parciálne **odborno-metodické usmernenia** k uplatňovaniu nového zákona sú na stránke MŽP SR www.minzp.sk/oblasti/odpady-obaly/odborno-metodicke-usmernenia/

Zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: V odbornej verejnosti je táto agenda známa pod skratkou **IPKZ**. Predpis zrušil predchádzajúci zákon č. 245/2003 Z. z. s rovnakým názvom.

Vyhláška Úradu jadrového dozoru SR č. **30/2012 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o **požiadavkách pri nakladaní s jadrovými materiálmi, rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom**

Pozn.: Predpis zrušil predchádzajúcu vyhlášku č. 53/2006 Z. z. s rovnakým názvom.

Zákon č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Vyhláška MŽP SR č. **448/2010 Z. z.**, ktorou sa vykonáva zákon č. **205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí** a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

NV SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd

Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší

Zákon č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 127/2006 Z. z. o perzistentných organických látkach a o zmene a doplnení zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pozn.: V odbornej verejnosti je táto agenda známa pod skratkou **EIA** (Environmental Impact Assessment).

NV SR č. 388/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú limity pre zhodnotenie elektroodpadu a pre opätovné použitie a recykláciu komponentov, materiálov a látok

Vyhláška MŽP SR č. **100/2005 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o **zaobchádzaní s nebezpečnými látkami, o náležitostiach havarijného plánu** a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (vodný zákon)

Zákon č. 205/2004 Z. z. o zhromažďovaní, uchovávaní a šírení informácií o životnom prostredí

NV SR č. 153/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú záväzné limity a termíny pre rozsah opätovného použitia častí starých vozidiel, zhodnocovania odpadov zo spracovania starých vozidiel a ich recyklácie

Zákon č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov

